

Socialistisk ugekommentar

- udsendt af SAPs Forretningsudvalg fredag den 27. juni 2008.

Fra overenskomstkamp til kommunal velfærdskamp

Medlemmerne af BUPL og Sundhedskartellet har nu stemt ja til en ny overenskomst, og en historisk lang konflikt på det offentlige område er dermed slut. Rammen på 12,8 er brudt og strejkevåbnet er genoplivet som et aktuelt og nødvendigt kampskridt. De strejkende har med deres mobilisering, demonstrationer, happenings og aktioner sat fokus på ligelønsproblematikken og på at løn og arbejdsvilkår i det offentlige, er et anliggende for alle, hvis et anstændigt velfærdsniveau skal sikres fremover.

Konflikten er dog ikke en entydig sejr. Den lønmæssige fremgang kan gøres op til mellem 13,2 og 13,4 %, hvilket ikke harmonerer med de krav de strejkende havde stillet. Det betyder at regeringen for en alt for billig pris nu kan sige at den såkaldte danske model virker, og dermed lade al kritik af deres rolle prelle af.

Den nødvendige styrke til at tvinge politikerne til en væsentlig udvidelse af rammen, ville have krævet enhed blandt de offentlige, samt reel støtte fra de privatansatte og deres fagforeninger. Men fra begyndelsen af forhandlingerne var forbundsledelserne splittede. Dennis Kristensen trak sig som formand, da KTO ikke kunne enes om at tildele de lavestlønnede den største del af kagen og med Anders Bondos indtræden på formandsscenen dæmpedes kravene om ekstraordinære lønstigninger. At forhandlingerne i udgangspunktet handlede om procenter snarere end kroner og ører, udbyggede og fastholdt en situation, hvor specielt de højestlønnedes forbunds accept af regeringens lønramme splittede en mulig kampenhed mellem alle offentligt ansatte. Ligeledes udgjorde fokus på løn som belønning for uddannelse en kilde til splittelse mellem FOA på den ene side og Sundhedskartellet og BUPL på den anden.

Hvor der fra basis og i lokale fagforeninger synes at være en udbredt forståelse for nødvendigheden af kampenhed forbundene imellem, har forbundsledelsernes udmeldinger og den manglende koordinering af strejkeaktiviteterne gjort strejken langt mindre effektiv og samlende, end en fælles strejke kunne have været. BUPL formanden, Henning Pedersens forlig lige inden strejkens start var yderlige med til at splitte strejkefronten.

Sidst men ikke mindst må det manglende fokus på solidaritet fra såvel andre offentlige som private forbund og fagforeninger betragtes som en fejl fra både de strejkendes fagforeninger og fagbevægelsen som helhed. I en situation, hvor strejkekasserne er ved at være tomme og en lockout nært forestående, ville faglig solidaritet og støtte have givet konflikten et løft og sat den offentlige velfærd på dagsordenen som en fælles kamp. I stedet motiverede den manglende opbakning arbejdsgiverne og regeringen til at holde ud.

Regeringen satte fra starten en ramme på 12,8 procent. Ved at fastfryse lønrammen havde regeringen allerede før konfliktens start grebet ind i de offentlige overenskomster og kunne tilbagelænet anskue konflikten som et instrument i deres eget markedskorstog som kunne fremme en tilstrømning fra det offentlige til det private område som middel til mindre offentlig velfærd og mere privatisering. Sympatien for de offentligt ansatte har aldrig været større, og det har været et selvstændigt mål for regeringen at undergrave denne sympati og sætte de offentligt ansattes fagforeninger i et dårligt lys.

Skellet mellem det politiske og det overenskomstmæssige niveau har fra starten været ophævet, hvilket viser, at det er nødvendigt for fagbevægelsen at stille sig den opgave at sikre sig politisk indflydelse på de rammer, som sættes for overenskomstforhandlingerne.

Imidlertid er det værd at fastholde, at selvom de lønstigninger, der står tilbage efter overenskomstkonflikten både er utilstrækkelige og ulige fordelt, så har de brudt regeringens ramme. Og dette brud er kun kommet i stand, fordi medlemmerne har kæmpet for dem. Samtidig har de strejkende sikret fagbevægelsens muligheder i mange overenskomstforhandlinger frem i tiden. Ingen af forbundene havde opnået bare noget, der ligner 12,8 %, hvis ikke truslen om strejke havde eksisteret. Og ingen fagforening kan opretholde truslen om strejke, hvis de aldrig strejker.

Derfor faldt Sine Sunesens og andre forbundslederes besværgelser om, at det ikke skal kunne betale sig at strejke, på stenet grund. For det første opnåede medlemmerne ved kamp, hvad de faglige ledere ikke har kunnet opnå ved forhandling. For det andet gjorde de strejkende arbejdet med at sikre fremtidig overenskomstresultatet – også for de ikke-strejkende forbund.

At der er en sammenhæng mellem lønnen, velfærden og det politiske, vil blive slået fast med syvtommersøm, når kampen om, hvor pengene til lønstigningerne skal komme fra, bliver sat på dagsordenen. Velfærden for brugerne – for børnene, de gamle og de syge – er allerede forringet drastisk de seneste år. Det er forringelser, som også betyder markant dårligere arbejdsforhold for offentligt ansatte. Aftalen mellem KL og regeringen er et nedskæringsaftale, og når offentligt ansatte tilmed har haft den frækhed at strejke sig til højere lønninger og et brud med regeringens lønramme, er det ikke svært at forstille sig, at kommunerne vil lægge ud med yderligere nedskæringer.

Over for dette er det nødvendigt at fastholde, at hverken velfærden eller de offentligt ansattes lønningscheck skal slås om den samme svindende pose penge. Der skal flere penge til kommunerne. Ikke bare til budgetter, der ikke indeholder nedskæringer, men til reelle velfærdsforbedringer.

Det er derfor værd at fastholde erfaringen om, at det nytter at kæmpe, hvis der skal penge på bordet til offentlig velfærd. På basisniveau må erfaringerne bruges til at fastholde kampgejsten og mobilisere mod nedskæringer og for velfærd. Men de ansattes mobiliseringer gør det ikke alene. For det første vinder de ansatte ikke kampen alene, og for det andet kan det at stå alene virke demoraliserende på kommunalt ansatte, som er trætte ovenpå lang tids kamp. Så meget vigtigere er det, at brugergrupper – i daginstitutioner og skoler, blandt de ældre, osv. – organiserer, mobiliserer og gerne selv sætter sig i spidsen for at kæmpe for deres forhold. Der er ligeledes nødvendigt, at de private fagforeninger tager velfærdskampen alvorligt og viser sig i front i kampen om den offentlige pengekasse.

Hvis de fagforeninger, der har været i konflikt, skal fastholde de positive erfaringer fra strejken og formå at anvende dem i velfærdskampen er det vigtigt, at fastholde en organisering på medlemsplan, som både kan diskutere de erfaringer, der er gjort under strejken og fremadrettet fastholde basisaktiviteter som en del af fagforeningernes arbejde. Dette skal ses som en nødvendig del af den fremtidige velfærdskamp, og det er nødvendigt, at fagforeningsledelserne lægger op til en aktiv mobiliseringslinje blandt medlemmerne. Ligeså nødvendigt er det, at gøre op med den del af forbundsledelserne, som modarbejdede strejkebevægelserne og om nødvendigt organisere sig i oppositioner.

Den største succes har utvivlsomt været den politisering, der er sket blandt de strejkende. Det er den, der fremover kan bruges til at presse henholdsvis vælte forbundsledelser, kommunalbestyrelser, arbejdsgivere og regering.

Enhedslisten skal være en aktiv og ledende del af dette arbejde. Strejkerne giver både ny motivation til og det bedst mulige afsæt for nu at sætte fuld kraft bag årsmødets beslutning om organisering af Enhedslistens bevægelsesarbejde, ikke mindst i fagbevægelsen.

Socialistisk ugekommentar udsendes af SAPs Forretningsudvalg hver weekend. Hvis du er interesseret i at få den tilsendt direkte på mail kan du bestille den på sap@sap-fi.dk